

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

МАГІСТР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова НМР факультету урбаністики та просторового планування

Алірза Мамедов

червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОК4 «Актуальні проблеми конституційного та адміністративного процесу»

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
	Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування

Мова викладання: українська

Розробник:

Карпунцов В.В., д.ю.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права
Протокол № 12 від 28 червня 2024 року

Завідувач кафедри Євген Євген ПЕРЕГУДА

Схвалено гарантом освітньої програми «Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування»

Гарант ОП

Наталія СЕРДЮК

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
Протокол № 5 від 14 червня 2024

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма здобуття ВО										Форма контролю	Семестр	Погодження заступником декана факультету		
		денна								індивідуальних робіт						
		Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Самостійна робота	КП	КР				РГР	Конт.роб
			Всього	Аудиторних			Самостійна робота									
Разом	у тому числі			практичні												
081	Право (Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування)	5	150	50	24		26	100				1	3	1		

Шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма здобуття ВО										Форма контролю	Семестр	Погодження заступником декана факультету		
		заочна								індивідуальних робіт						
		Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Самостійна робота	КП	КР				РГР	Конт.роб
			Всього	Аудиторних			Самостійна робота									
Разом	у тому числі			практичні												
081	Право (Захист прав людини у сфері будівництва та містобудування)	5	150	24	8		16	126				1	3	1		

АНОТАЦІЯ. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета вивчення курсу – надання знань, умінь, навичок, пов'язаних з основними проблемами конституційно-процесуального та адміністративно-процесуального регулювання, а саме: а) науково-юридична: закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з проблемних питань провідних галузей права, їх норм та інститутів, а також дати чітке уявлення щодо їх органічних зв'язків з окремими галузями права; б) загальноосвітня: вивчення передумов конституційного та адміністративного процесу та їх впливу на всі галузі права та міжгалузеві зв'язки, вплив на державотворчі процеси; в) виховна: сприяти формуванню громадсько-політичної та правової культури майбутнього юриста.

Завданням вивчення курсу полягає у засвоєнні студентами знань про поняття, предмет, метод та принципи конституційно-процесуального та адміністративно-процесуального регулювання, суб'єктів таких правовідносин, способів та засобів захисту конституційних прав, опанування досвіду зарубіжних країн та Європейського Союзу.

Робоча програма включає вивчення питань щодо актуальних проблем організації конституційного процесу, змісту конституційного процесу, актуальних проблем організації адміністративного процесу, сучасних аспектів реалізації адміністративного процесу.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен знати:

- 1) основні проблемні аспекти конституційного та адміністративного судочинства;
- 2) доктрину та правові засади конституційного та адміністративного судочинства;
- 3) процедури реформування органів державної влади та органів місцевого самоврядування і перспективи їх удосконалення;
- 4) організацію адміністративної юстиції та напрями її реформування.

За підсумками вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- 1) використовувати отримані знання стосовно конституційного та адміністративного захисту прав і свобод людини та громадянина;
- 2) розбиратися в факторах, завдяки яким конституційна доктрина перетворюється в практичний конституціоналізм;
- 3) аналізувати зміст відповідних нормативно-правових актів та практику їх застосування;
- 4) використовувати набуті знання на практиці;
- 5) розуміти співвідношення загального та особливого в організації й функціонуванні публічно-правових інститутів.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладачів, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітніх компонентів, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Пререквізити: на базі бакалаврського рівня вищої освіти.

Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА <http://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=2835>.

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері права.
Загальні компетентності	
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК2.	Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
ЗК3.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК4.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК6.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК7.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
Фахові компетентності	
СК2.	Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.
СК4.	Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.
СК6.	Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.
СК7.	Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.
СК8.	Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.
СК10.	Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.
Додаткові компетентності	
ДСК1.	Розуміння системності правового регулювання та забезпечення правопорядку у сфері містопланування та містобудування.
ДСК2.	Здатність здійснювати аналіз, тлумачення, застосування та розробку норм національного та міжнародного законодавства, а також судової практики в сфері будівництва та урбаністичній галузі загалом.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Програмні результати
ПРН 4.	Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН 6.	Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.
ПРН 7.	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПРН 8.	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
ПРН 9.	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.
Додаткові програмні результати	
ДПРН 1.	Знати існуючі та пропонувати заходи щодо вдосконалення механізмів розробки та реалізації рішень органів державної влади та місцевого самоврядування у сфері будівельної та містобудівної діяльності, отримання дозвільної документації, стадій спорудження і здачі у експлуатацію об'єктів.
ДПРН 2.	Вміти супроводжувати діяльність проектних, інвестиційних та будівельних організацій в процесі формування і укладання договорів будівництва та забезпечення претензійно-позовної діяльності.

ЗМІСТ КУРСУ

МОДУЛЬ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1. Основні положення теорії конституціоналізму та Конституція України.

Лекція 1. Основи теорії конституціоналізму та сутність конституції.

Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму. Розвиток конституціоналізму в Європі. Виникнення та розвиток теорії конституціоналізму в Україні. Основні положення теорії конституції. Юридична конституція.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Формальна конституція. Матеріальна конституція. Фактична конституція. Предмет та методи конституції. Функції конституції. Види конституцій. Риси та юридичні властивості конституції. Порядок підготовки і прийняття конституції. Особливий суб'єкт прийняття конституції. Установчий характер конституційних положень. Місце конституції в системі національного законодавства. Історія конституційного розвитку України.

Практичне заняття 2.

Лекція 3. Особливості розробки, обговорення та прийняття змін до Конституції України 1996 року. Загальна характеристика чинної Конституції України. Конституційно-правові норми та їх специфіка. Підстави класифікації конституційно-правових норм. Об'єднання конституційно-правових норм. Поняття та специфіка конституційно-правових відносин. Суб'єкти конституційно-правових відносин.

Практичне заняття 3.

Тема 2. Верховенство права та конституціоналізм, у тому числі в умовах законодавчої невизначеності.

Лекція 1. Актуальні проблеми належної конституційної процедури, верховенства права, а також системи процесуальних прав людини, що склалась в європейській правовій традиції. Розуміння, аналіз та тлумачення конституційних положень, ідей та концепцій, які лежать в їх підґрунті, а також міжнародно-правових актів у сфері прав людини і основоположних свобод. Версії «вузького» розуміння верховенства права.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Принцип моральної нейтральності верховенства права. Рівність та індивідуальні права в основі верховенства права. Верховенство права і соціальна справедливість. Ідея конституціоналізму: публічна влада й індивідуальні права. Поділ державної влади і система стримувань і противаг. Український конституціоналізм і верховенство права. Конституційна скарга і верховенство права. Правозастосування і розсуд.

Практичне заняття 2.

Лекція 3. Матеріальні і процесуальні межі розсуду у правозастосуванні. Верховенство права і правова аргументація. Конституціоналізація міжнародного права. Просування верховенства права: ООН, Рада Європи і Європейський Союз. Транзитивна (перехідна) юстиція у розрізі верховенства права. Верховенство права

і правозахисна діяльність. Верховенство права, права людини і демократія в основі Європейської конвенції з прав людини. Загальна дія законів, правова визначеність, доступ до правосуддя та інші вимоги законності у практиці ЄСПЛ. Формальна рівність як вимога верховенства права: страсбурзька перспектива. Розуміння верховенства права ЄСПЛ і Конституційним Судом України.

Практичне заняття 3.

Тема 3. Основи теорії конституційного ладу в умовах конституційної реформи в Україні.

Лекція 1. Проблеми реформування конституційного ладу. Поняття конституційного ладу та його співвідношення з державним ладом. Закріплення загальних засад конституційного ладу в Конституції України. Засади конституційного ладу як загальний конституційно-правовий інститут. Гуманістичні і демократичні засади конституційного ладу України. Народний суверенітет і його співвідношення з національним і державним суверенітетом.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Форми здійснення народовладдя. Форма правління та форма державного устрою України згідно Конституції 1996 р., форма державного режиму. Україна як суверенна і незалежна держава. Україна як демократична, правова та соціальна держава. Чинна Конституція про основні функції і обов'язки Української держави. Політичні, економічні, соціальні і культурні засади конституційного ладу України. Захист конституційного ладу України.

Практичне заняття 2.

Тема 4. Проблеми правового статусу людини і громадянина в Україні в світлі Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики ЄСПЛ.

Лекція 1. Конституційно-правовий статус людини і громадянина України в світлі конституційної реформи. Зміст, проблематика та історія Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Практика ЄСПЛ із захисту прав людини. Впровадження положень Європейської конвенції та практики ЄСПЛ в Україні. Поняття, види та зміст правового статусу людини і громадянина. Правосуб'єктність та принципи правового статусу людини і громадянина. Громадянство як елемент правового статусу людини і громадянина. правовий статус іноземців, осіб без громадянства та біженців.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Перспективи удосконалення правового статусу національних меншин в Україні. Основи класифікації прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні та напрями їх удосконалення. громадянські права і свободи людини і громадянина в Україні і їх удосконалення. Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні і їх удосконалення.

Практичне заняття 2.

Лекція 3. Економічні та соціальні права і свободи людини і громадянина та їх удосконалення. культурні права і свободи в Україні та їх удосконалення. Конституційні гарантії прав і свобод людини і громадянина в Україні та їх удосконалення.

Практичне заняття 3.

Тема 5. Принцип демократизму у світлі конституційної реформи в Україні.

Лекція 1. Форми народовладдя в Україні та конституційна реформа. Перспективи удосконалення виборчої демократії в Україні. Вибори як форма народовладдя в Україні. Виборче право в Україні. Виборча система та Виборчий кодекс України. Юридична відповідальність за порушення виборчого права. Поняття референдної демократії в Україні.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Ініціювання, призначення, підготовка, проведення всеукраїнського референдуму та реалізація його результатів. Місцеві референдуми та їх удосконалення. Юридична відповідальність за порушення права референдної демократії. Поняття та види інших форм народовладдя в Україні. Перспективи розвитку всенародного та місцевого обговорення нормативно-правових актів та індивідуальних рішень. Удосконалення місцевих виборів.

Практичне заняття 2.

МОДУЛЬ 2. ЗМІСТ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 6. Актуальні проблеми удосконалення виборчого процесу в Україні.

Лекція 1. Нормативно-правове регулювання виборчого процесу в Україні. Виборчий кодекс України. Ключові проблеми місцевих виборів: 1) можливість та потреба перевірки даних, які подаються кандидатами для реєстрації; 2) процедура розподілу керівних посад у дільничних виборчих комісіях; 3) обрахування виборчої квоти та розподіл мандатів за пропорційною виборчою системою. Оскарження фактів реєстрації територіальними виборчими комісіями кандидатів на посади міських голів.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Поняття системного тлумачення термінології та процедур Виборчого кодексу України. Проблема удосконалення виборчої системи з парламентських виборів з урахуванням передового європейського досвіду. Перспективи у зв'язку з відмовою України від мажоритарної складової виборчої системи на парламентських виборах, та кроки подальшого зближення з ЄС.

Практичне заняття 2.

Лекція 3. Оскарження різноманітних процедур виборчого процесу, а також невідворотність притягнення до адміністративної або кримінальної відповідальності порушників виборчого процесу. Недоліки виборчого Закону. Зловживання демократією в Україні під час виборчого процесу.

Практичне заняття 3.

Лекція 4. Фактори, від яких залежить демократичність виборчого процесу: усталеність політичної системи в країні; стабільність суспільно-політичних відносин; фундаментальність діючих законів; рівень організації виборчого процесу на усіх етапах; наявність високої політичної та правової культури у переважній більшості учасників (представників органів публічної влади, політичних діячів,

політтехнологів, пересічних громадян-виборців тощо); імідж політичної еліти та громадська думка про неї.

Проблемні питання організації та проведення президентських виборів за новим законодавством. Аналіз судової практики та обґрунтування пропозицій щодо удосконалення нормативно-правового регулювання виборчого процесу.

Практичне заняття 4.

Тема 7. Діяльність органів представницької демократії та інших державних органів в Україні та перспективи її реформування.

Лекція 1. Загальна характеристика органів законодавчої, виконавчої, судової влади та контрольнонаглядових органів в Україні. Напрями реформування Верховної Ради України – парламенту України.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Глава держави – Президент України та перспективи конституційної реформи. Органи виконавчої влади та адміністративна реформа. Напрями реформування судової влади. Конституційне правосуддя в механізмі правового захисту Конституції України. Перспективи реформування конституційних контрольно-наглядових органів. Конституційні основи організації діяльності правоохоронних органів щодо захисту Конституції України

Практичне заняття 2.

Лекція 3. Перспективи реформування діяльності Служби безпеки України та захист Конституції України. Реформа діяльності органів внутрішніх справ і захист ними Конституції України. Перспективи реформування діяльності інших правоохоронних органів в умовах захисту Конституції України. Загальна характеристика суб'єктів громадянського суспільства в умовах конституційної реформи.

Практичне заняття 3.

Лекція 4. Напрями реформування об'єднань громадян як суб'єктів громадянського суспільства. Удосконалення діяльності релігійних організацій. Перспективи реформування засобів масової інформації.

Практичне заняття 4.

МОДУЛЬ 3. ЕКСТЕРПОЛЯЦІЙНІ ЗАСАДИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 8. Конституційні основи реформування територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні.

Лекція 1. Територіальний устрій в Україні та перспективи його удосконалення. Поняття, принципи та система адміністративно-територіального устрою. Адміністративно-територіальна реформа в Україні та її мета. Причини, за яких необхідне реформування місцевого самоврядування, напрями реформування місцевого самоврядування в Україні. Проблеми реформування територіальної громади. Реформування повноважень районних і обласних рад. Реформування сільських, селищних і міських рад.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Проблеми реформування місцевих бюджетів. Необхідність імплементації в Конституцію України принципів Європейської хартії місцевого самоврядування. Зміцнення правових гарантій місцевого самоврядування у світлі здійснення конституційної реформи місцевого самоврядування.

Практичне заняття 2.

Тема 9. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів.

Лекція 1. Інститут медіації як альтернативний спосіб вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. Рецепція медіації у вітчизняний політико-правовий простір з урахуванням досвіду європейських країн.

Поняття медіації. Зарубіжний досвід застосування процедури медіації у конфліктах із органом публічної адміністрації у судовий та у позасудовий спосіб. Медіація при вирішенні політичних конфліктів. Досвід використання медіації в міжнародних конфліктах. Досвід використання медіації в парламентських конфліктах та в муніципальних конфліктах.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Поняття конституційного конфлікту як правової категорії. Класифікація конституційних конфліктів. Юридичні та політико-правові конституційні конфлікти. Діяльність Конституційного Суду України та медіація. Принципи медіації: добровільність, активність, нейтральність (незалежність), конфіденційність, відповідальність. Концепція демократичного конституціоналізму та медіація. Особливості підбору особи медіатора в конституційних конфліктах. Високий рівень конституційної правосвідомості учасників конституційного конфлікту та готовність до компромісу.

Практичне заняття 2.

Тема 10. Актуальні питання інтеграції України до європейського конституційного простору та питання сучасного конституційного процесу в Україні.

Лекція 1. Європейське конституційне право: загальна характеристика. Співвідношення концептів «європейське конституційне право» та «європейський конституційний простір» у контексті європейської інтеграції України. Основні принципи та засади Європейського конституційного простору. Європейський досвід організації та діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування. Європеїзація конституційного права України: особливості сучасної тектоніки механізмів впливу.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Конституційно-правові основи здійснення конституційного процесу в Україні. Актуальні питання вдосконалення конституційного процесу в Україні. Місце конституційної скарги в механізмі захисту прав людини в Україні. Порядок звернення із конституційною скаргою до Конституційного Суду України. Особливості провадження у справах за конституційними скаргами в Конституційному Суді України. Порядок застосування рішень та висновків Конституційного Суду України судами загальної юрисдикції. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань організації та функціонування органів та

посадових осіб публічної влади. Юридичні позиції Конституційного Суду України з питань гарантування прав та свобод людини і громадянина.

Практичне заняття 2.

МОДУЛЬ 4. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 11. Актуальні питання щодо поняття, особливості та структури адміністративного процесу: сучасний погляд.

Лекція 1. Актуальні питання поняття та сутності адміністративного процесу. Предмет, методи та принципи адміністративного процесу через призму сьогодення. Характерні риси адміністративного процесу. Система та структура адміністративного процесу: нове бачення. Сучасне розуміння та перспективи розвитку адміністративного процесу.

Практичне заняття 1.

Лекція 2. Місце адміністративного процесу в системі юридичного процесу. Процесуальна форма – невід’ємна сторона адміністративного процесу. Загальна характеристика концепцій співвідношення адміністративного процесу і адміністративної процедури. Юрисдикційна концепція адміністративного процесу. Судова концепція адміністративного процесу. Адміністративний процес у широкому розумінні. Сучасні концепції розуміння поняття « адміністративне провадження». Види проваджень.

Практичне заняття 2.

Тема 12. Проблемні питання теорії і практики: адміністративно-процесуальні норми та відносини.

Лекція 1. Поняття та структура адміністративно-процесуальних норм. Функції адміністративно-процесуальних норм: нове бачення. Види адміністративно-процесуальних норм. Трансформація поняття та змісту адміністративно-процесуальних відносин під впливом трансформації інформаційного контенту. Суб’єкти адміністративно-процесуального права: проблеми теорії та практики. Основні проблеми теорії та практики у площині процесуальних норм та правовідносин.

Форми систематизації адміністративних процесуальних норм. Міжнародні угоди, що містять адміністративно-процесуальні норми як джерела адміністративного процесуального права.

Практичне заняття 1.

Тема 13. Учасники адміністративного процесу: проблеми теорії та практики.

Лекція 1. Поняття суб’єктів адміністративного процесу та їх система. Індивідуальні та колективні суб’єкти адміністративного процесу. Громадяни як суб’єкти адміністративного процесу. Суб’єкти адміністративно – процесуальної діяльності: державні органи уповноважені розглядати адміністративні справи. Вплив парадигми інформатизації суспільства на права та обов’язки суб’єктів адміністративного процесу.

Практичне заняття 1.

МОДУЛЬ 5. СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 14. Актуальні проблеми адміністративного судочинства в сучасних умовах.

Лекція 1. Судова реформа: проблеми теорії та практики. Законодавство про адміністративне судочинство: проблеми кодифікації.

Проблема забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві та шляхи їх вирішення. Актуальні питання юрисдикції адміністративних судів із урахуванням практики Верховного Суду та ЄСПЛ.

Практичне заняття.

Тема 15. Проблеми правового регулювання адміністративно-деліктних проваджень.

Лекція 1. Концептуальні засад розвитку адміністративно-деліктного законодавства. Актуальні питання щодо поняття, принципів, ознак провадження у справах про адміністративні правопорушення: проблеми теорії та практики. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення: нове бачення. Особливості застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення під впливом сучасних вимог.

Процесуальні норми адміністративно-деліктного права: історія, сьогодення і перспективи розвитку. Провадження в справах про адміністративні правопорушення: поняття, стадії, процесуальні документи. Суб'єкти адміністративно-юрисдикційної діяльності: поняття, види та шляхи реформування.

Практичне заняття 1.

Тема 16. Актуальні питання надання адміністративних послуг.

Лекція 1. Загальні засади надання адміністративних послуг. Стандарти надання адміністративних послуг: нове бачення. Європейський досвід надання адміністративних послуг. Електронні послуги - перспективний напрямок у розвитку адміністративних послуг.

Європейський досвід надання адміністративних е-послуг. Проблеми надання адміністративних послуг в Україні та шляхи їх вирішення.

Практичне заняття 1.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам.

Тематика індивідуальних завдань для студентів денної та контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

1. Конституціоналізм: поняття, ознаки, зміст.
2. Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.
3. Етапи розвитку світового конституціоналізму.
4. Розвиток конституціоналізму в Європі.
5. Поняття конституційної реформи та її відмінність від конституційного процесу.
6. Особливості науково-теоретичних досліджень конституційної реформи.
7. Поняття, основні властивості Конституції України та її функції. Місце конституції в системі національного права.
8. Підготовка, прийняття та зміна Конституції України, її положень.
9. Історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 1990 р.)
10. Поняття, основні етапи та проблеми новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2014 рр.).
11. Особливості, проблеми та перспективи сучасного етапу конституційної реформи в Україні (з 2014 р. - по сучасний час).
12. Поняття та концепції прав і свобод людини.
13. Конституційно-правовий інститут прав та свобод людини і громадянина.
14. Проблеми класифікації прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в Україні.
15. Механізм забезпечення прав і свобод людини в Україні.
16. Гарантії й проблеми реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.
17. Інститут омбудсмана в Україні: характеристика, проблеми та перспективи.
18. Поняття громадянства; громадяни, біпатриди, апатриди; конституційні засади громадянства України.
19. Проблема подвійного (множинного) громадянства в Україні.
20. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.

21. Правовий статус біженців в Україні.
22. Поняття суверенітету, його зміст, види та значення.
23. Безпосередня демократія: поняття та форми. Види форм безпосередньої демократії та проблеми їх реалізації.
24. Вибори: поняття, види та законодавча регламентація в Україні. Проблеми реалізації виборчих прав в Україні.
25. Виборча система України: особливості та недоліки.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	20	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	15	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	12	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Розподіл годин самостійної роботи здобувачів

У пп. 8 п. 3.3. Положення Про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті будівництва і архітектури, затвердженого Вченою радою КНУБА (протокол №9 від 26.06.2023 р.) визначено вимоги до самостійної роботи здобувача, а саме: Самостійна робота здобувача є основним засобом засвоєння освітнього матеріалу у вільний від аудиторних занять час.

До самостійної роботи здобувача належить: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, підготовка до підсумкового контролю, науково-дослідна робота. Враховуючи тижневе навчальне навантаження здобувачів відповідно до навчального курсу, щотижнева самостійна робота має бути в межах 16–30 годин.

Для забезпечення збалансованості самостійної роботи здобувача з матеріалом освітнього компоненту «Актуальні проблеми конституційного та адміністративного

процесу», мінімальна кількість годин самостійної роботи розраховується виходячи з наступних норм часу:

Вид роботи	Кількість годин за нормами часу	Кількість годин за навчальним планом	Норми часу
опрацювання матеріалу лекцій	0,5 год на 2 год лекції	24	6
підготовка до практичного заняття	0,5 год на 2 год практичного заняття	26	6,5
опрацювання окремих тем робочої програми, які не викладаються на лекціях	визначається обсягом тем, винесених на самостійне опрацювання	-	-
підготовка контрольної роботи, реферату	6 год	1	6
підготовка до модульної контрольної роботи	2 год	1	2
підготовка до заліку	6 год	1	6

Самостійна робота здобувача над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної дисципліни може виконуватися у бібліотеці КНУБА, навчальних кабінетах, комп'ютерних класах (лабораторіях), а також у домашніх умовах.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (іспит, захист індивідуальної роботи тощо) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); презентації результатів виконання завдань та досліджень; та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості уміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: уміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення екзаменаційної сесії. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ДЛЯ ДИСЦИПЛІНИ

Поточне оцінювання					Інд. робота	Підсумковий контроль	Сума балів
Модулі							
M1	M2	M3	M4	M5			
10	10	10	10	10	30	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Конституціоналізм: поняття, ознаки, зміст.
2. Поняття та загальна характеристика світового конституціоналізму.
3. Етапи розвитку світового конституціоналізму.
4. Розвиток конституціоналізму в Європі.
5. Поняття конституційної реформи та її відмінність від конституційного процесу.
6. Особливості науково-теоретичних досліджень конституційної реформи.
7. Поняття, основні властивості Конституції України та її функції. Місце конституції в системі національного права.
8. Підготовка, прийняття та зміна Конституції України, її положень.
9. Історія конституційного розвитку України (конституційний процес) (до 1990 р.)
10. Поняття, основні етапи та проблеми новітньої конституційної реформи в Україні (1990-2014 рр.).
11. Особливості, проблеми та перспективи сучасного етапу конституційної реформи в Україні (з 2014 р. - по сучасний час).
12. Поняття та концепції прав і свобод людини.
13. Конституційно-правовий інститут прав та свобод людини і громадянина.
14. Проблеми класифікації прав, свобод і обов'язків людини і громадянина в Україні.
15. Механізм забезпечення прав і свобод людини в Україні.
16. Гарантії й проблеми реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.
17. Інститут омбудсмана в Україні: характеристика, проблеми та перспективи.
18. Поняття громадянства; громадяни, біпатриди, апатриди; конституційні засади громадянства України.
19. Проблема подвійного (множинного) громадянства в Україні.
20. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.
21. Правовий статус біженців в Україні.
22. Поняття суверенітету, його зміст, види та значення.
23. Безпосередня демократія: поняття та форми. Види форм безпосередньої демократії та проблеми їх реалізації.
24. Вибори: поняття, види та законодавча регламентація в Україні. Проблеми реалізації виборчих прав в Україні.
25. Виборча система України: особливості та недоліки.
26. Поняття, соціальна функція і види референдумів. Проблеми законодавчої регламентації референдумів в Україні.
27. Поняття парламентаризму. Соціальне призначення законодавчої влади.
28. Конституційна регламентація компетенції Верховної Ради України.
29. Конституційний склад і структура парламенту. Особливості та проблемні аспекти.
30. Проблеми та шляхи удосконалення законодавчої діяльності парламенту.
31. Поняття, зміст, види та форми (способи) лобізму. Проблеми правового регулювання лобізму в Україні.
32. Проблеми удосконалення парламентського контролю.
33. Місце і роль Президента України в механізмі української держави.

34. Компетенція та повноваження Президента України: проблеми та перспективи.
35. Президентське вето як елемент стримувань і противаг.
36. Конституційні підстави та процедура дострокового припинення повноважень Президента України.
37. Дорадчі та консультативні органи при Президентові України.
38. Поняття і соціальне призначення виконавчої влади.
39. Конституційна система органів виконавчої влади в Україні.
40. Місце Кабінету Міністрів України у державному механізмі України.
41. Порядок формування, склад і структура Кабінету Міністрів України.
42. Парламентська відповідальність Уряду: порядок, наслідки та проблеми.
43. Поняття і соціальне призначення судової влади в Україні, її співвідношення із законодавчою та виконавчою.
44. Конституційні принципи правосуддя та проблеми їх реалізації.
45. Судово-правова реформа в Україні: етапи, сучасний стан, проблеми, перспективи.
46. Система органів правосуддя в Україні.
47. Правовий статус Вищої ради правосуддя в Україні та його проблеми.
48. Конституційна регламентація та зміст функцій системи органів прокуратури України.
49. Поняття і сутність конституційної юрисдикції.
50. Порядок формування, склад і повноваження Конституційного Суду України. 51. Акти Конституційного Суду України, їх місце в системі джерел права.
52. Порядок діяльності Конституційного Суду України.
53. Конституційна скарга в Україні: поняття, зміст та проблеми впровадження.
54. Поняття та зміст політико-територіальної організації публічної влади.
55. Конституційні засади унітарного державного устрою в Україні.
56. Актуальні проблеми територіального устрою України та його реформи.
57. Поняття місцевого самоврядування та його сутність.
58. Система органів місцевого самоврядування. Реформа місцевого самоврядування.
59. Формування органів місцевого самоврядування: особливості та проблеми.
60. Проблеми взаємодії органів місцевого самоврядування і місцевих державних адміністрацій.
61. Актуальні питання щодо поняття та сутності адміністративного процесу.
62. Місце адміністративного процесу в системі національного права.
63. Предмет, методи та принципи адміністративного процесу через призму сьогодення.
64. Система та структура адміністративного процесу: нове бачення.
65. Сучасне розуміння та перспективи розвитку адміністративного процесу.
66. Загальна характеристика концепцій співвідношення адміністративного процесу і адміністративної процедури.
67. Юрисдикційна концепція адміністративного процесу.
68. Судова концепція адміністративного процесу.
69. Адміністративний процес у широкому розумінні.
70. Поняття та структура адміністративно-процесуальних норм.
71. Функції адміністративно-процесуальних норм : нове бачення.
72. Види адміністративно-процесуальних норм.

73. Трансформація поняття та змісту адміністративно-процесуальних відносин під впливом трансформації інформаційного контенту.
74. Назвіть основні проблеми розвитку адміністративного судочинства та зазначте шляхи їх вирішення.
75. Назвіть основні проблеми розвитку адміністративно-деліктних відносин та зазначте шляхи їх вирішення.
76. Назвіть основні проблеми трансформації інституту надання адміністративних послуг в Україні та зазначте шляхи їх вирішення.
77. Загальні засади надання адміністративних послуг.
78. Стандарти надання адміністративних послуг: нове бачення.
79. Європейський досвід надання адміністративних послуг та можливості його застосування в Україні.
80. Електронні послуги - перспективний напрямок у розвитку адміністративних послуг.
81. Проблеми надання адміністративних послуг в Україні та шляхи їх вирішення. 82. Концептуальні засад розвитку адміністративно-деліктного законодавства.
83. Актуальні питання щодо поняття, принципів, ознак провадження у справах про адміністративні правопорушення: проблеми теорії та практики.
84. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення: нове бачення.
85. Особливості застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення під впливом сучасних вимог.
86. Оновні напрямки трансформації адміністративно-деліктного законодавства.
87. Судова реформа в Україні: проблеми теорії та практики.
88. Мета судової реформи.
89. Законодавство про адміністративне судочинство: проблеми кодифікації.
90. Проблема забезпечення доступності правосуддя в адміністративному судочинстві та шляхи їх вирішення.
91. Поняття та складові права на судовий захист.
92. Актуальні питання юрисдикції адміністративних судів із урахуванням практики Верховного Суду.
93. Розкрийте вплив Концепції адміністративної реформи в Україні на зміну парадигми розвитку адміністративного судочинства.
94. Проаналізуйте і розкрийте сутність процесуальної складової основних принципів адміністративного судочинства. Відповідь обґрунтуйте.
95. Зазначте основні новели щодо процесуального статусу суб'єктів адміністративного судочинства.
96. Розкрийте сутність основних концепцій розвитку системи адміністративних судів в Україні.
97. Наведіть приклад рішень Європейський суд з прав людини, коли держава має право встановлювати певні обмеження.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

ПІДРУЧНИКИ

1. Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг. ред. проф. Олійника А.Ю. К.: «Центр учбової літератури», 2019. 554 с.
2. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, В.П. Колісник та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с. URL: https://pravoizdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4283&download_id=1336
3. Конституційне право. Підручник. За заг. ред. О.С. Бакумова, Т.І. Гудзь, М.І. Марчука. Харків, 2019. 484 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10085/Konstytutsiine%20pravo_pidruchnyk_KhNUVS_2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Конституційне право України: підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
5. Конституційне право : підручник / Ю. Г. Барабаш, О. М. Бориславська, В. М. Венгер ; ОБСЄ. - Київ : ВАІТЕ, 2021. - 528 с.
6. Конституційне право України : підручник. 10-е (ювілейне) видання 2: перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2020. 504 с.
7. Конституційне право України: підруч. 8-е вид. перероб. та допов. Ужгород: Гельветика, 2018. 410 с.
8. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф. В. еніславський та ін. ; за заг. ред. Т.М. Слінько. Х. : Право, 2020. 592 с.

НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад: навч. посіб. Київ: ВІЕН ЕЙ, 2018. 256 с.
2. Конституційні засади сучасного державотворення: навч. посіб. у питаннях і відповідях / Т. Є. Кагановська та ін.; за ред. Т. Є. Кагановської. Харків: Право, 2017. 303 с.
3. Конституційне право України: прагматичний курс : навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова ; тех. ред. Ю. Д. Батан. О.: Юридична література, 2017. 256 с.
4. Конституційне право України : навч. пос. / за заг. ред. М.І. Марчука, О.С. Бакумова, Л.Д. Варунц, Т.І. Гудзь та ін. Х. : Харків нац. ун-т внутр. справ, 2017. 408 с
5. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан [та ін.]; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
6. Костас П. Захист внутрішньо переміщених осіб відповідно до Європейської Конвенції з прав людини та інших стандартів Ради Європи: посіб. Харків: Право, 2017. 151 с.
7. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 556 с.

КУРСИ ЛЕКЦІЙ

1. Гультай М. М. Конституційна скарга у механізмі доступу до конституційного правосуддя: курс лекцій. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 269 с.
2. Лекції з дисципліни «Конституційне право» / Л.Р. Наливайко. Дніпро, 2019. 925 с. URL: <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/2020/kzpd/18.2.pdf>

МЕТОДИЧНІ РОБОТИ

1. Конституційне право України. Навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти / Терлецький Д.С., Афанасьєва М.В., Батан Ю.Д. та ін. Одеса, 2020. 242 с. URL: http://dcmaup.com.ua/assets/files/konstitucijne-pravo-ukraini-nmp_2020.pdf
2. Конституційне право України: посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. 4-те вид., перероб. та допов. Харків: Право, 2017. 369 с.
3. Тетарчук І., Дяків Т. Конституційне право України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К., Центр учбової літератури, 2020. 218 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

1. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38. Ст.502.
2. Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 396-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 р. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 53. Ст.799.
4. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. Відомості Верховної Ради УРСР. 1990. № 31. Ст.429.
5. Конституція України від 28 червня 1996 р. (із змін.). URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Конституція Автономної Республіки Крим від 21 жовтня 1998 р., затв.Законом України від 23 грудня 1998 р. № 350-XIV. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 5-6. Ст.43.
7. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту : Закон України від 8 липня 2011 р. № 3671-VI. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
8. Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 90/98-ВР (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90/98-вр>.
9. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
10. Про військово-цивільні адміністрації : Закон України від 03 лютого 2015 р. № 141-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
11. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
12. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

13. Про Державний реєстр виборців : Закон України від 22 лютого 2007 р. № 698-V (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-16>.
14. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>.
15. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні : Закон України від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
16. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб : Закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
17. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII (в ред. Закону від 13 січня 2011 р. № 2938-VI). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII (із змін.). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
19. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2136-19>
20. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 4 квітня 1995 р. № 116/95-ВР (в ред. Закону від 22 грудня 2005 р. № 3277-IV). URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/116/95-вр>.
21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР (із змін.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
22. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
23. Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII .URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.
24. Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11 липня 2001 р. № 2625-III (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.
25. Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент) : Закон України від 10 вересня 2019 р. № 39-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/39-20>
26. Про політичні партії в Україні : Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2365-III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
27. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 р. № 3773-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
28. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII (із змін.). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>
29. Про Раду міністрів Автономної Республіки Крим : Закон України від 16 червня 2011 р. № 3530-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3530-17>
30. Про Раду національної безпеки і оборони України : Закон України від 5 березня 1998 р. № 183/98-ВР URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/183/98-вр>
31. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
32. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
33. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 р. № 2493- III (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>

34. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 червня 2014 р. № 1508- VII. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
35. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 липня 2002 р. № 93-IV (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/93-15>
36. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII (із змін.). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>
37. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>.
38. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21 грудня 1993 р. № 3759-XII (в ред. Закону від 12 січня 2006 р. № 3317-IV). URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>
39. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 грудня 2019 року № 400-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400-20#Text>
40. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр>
41. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
42. Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30 червня 2004 р. № 1932-VI (із змін.). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1932-15>

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Актуальні проблеми сучасного конституційного права України : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Відп. ред. Ю. С. Шемшученко, О. В. Батанов. К. : Юридична думка, 2020. 456 с.
2. Бисага Ю. М., Крегул Я. М., Куцин М. М., Нечипорук Г. Ю. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження: монографія. Видавничий дім "Гельветика", 2020. 262 с.
3. Верлос Н.В. Медіація в процесі вирішення (врегулювання) конституційних конфліктів. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 29 (68) № 3 2018. С. 18-25. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/3_2018/6.pdf
4. Калинюк С.С., Бисага Ю.М., Белов Д.М., Ярема В.І. Конституційно-правовий статус адвокатури в механізмі реалізації права людини і громадянина на правову допомогу : моногр. Ужгород : Гельветика, 2017. 197 с.
5. Красій М. О. Об'єкти національної безпеки як об'єкт конституційного права. Правові засади організації та здійснення публічної влади: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 28 лютого - 02 березня 2020 р.). м. Хмельницький, 2020. С. 125-127.
6. Чудик Н.О. Трансформація прав людини в умовах глобалізації суспільства. «Globalizacja droga ku przyszłości» Redakcja: dr. Matgorzata Kotecka, ks.prof. Dr.hab. Jan Zimny. Stalowa Wola. 2017. P. 365–375.
7. Чудик Н.О. Сім'я і право: внутрішньо національний та міжнародний аспекти. «Malzenstwo I rodzina». Redakcja: ks. prof. Dr. hab. Jan Zimny. Katowice. 2019. P 54-65.

8. Чудик Н.О. Теоретичні та практичні аспекти реформування інституту адвокатури: монографія. За заг. ред. Н. З. Рогатинська, С. В. Банах, Н. В. Береза (та ін.). Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 101–127 с. 73.
9. Чудик Н.О. Судова реформа – вагомий крок до Європейського правосуддя. Актуальні проблеми правознавства. 2017. № 3. С. 193–196.
10. Чудик Н.О. Колаборація (взаємодія) суб'єктів виборчого процесу: адміністративно-правовий аспект. Європейські перспективи. 2017. № 4. С. 154–159.
11. Чудик Н.О. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі. Актуальні проблеми правознавства. 2018. № 3. С. 34–39.
12. Чудик Н.О. Реформа виборчого законодавства України в контексті європейської інтеграції. Європейські перспективи. 2018. № 4. С. 12–15.
13. Чудик Н.О. Моделі адміністративної юстиції в зарубіжних країнах. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 1. С. 86–91.
14. Чудик Н.О. Інформаційне забезпечення виборчого процесу в Україні. Наукові записки. Серія: Право. 2019. Випуск 6. С. 211–215.
15. Чудик Н.О. Судовий захист учасників виборчого процесу як гарантія дотримання їх прав. Наукові записки. Серія: Право. 2019. № 7. С. 262–265.
16. Чудик Н.О., Антоник Є.М. Інститут викривачів у запобіганні та протидії корупції в Україні. Актуальні проблеми правознавства. 2019. № 4. С. 141–146.
17. Чудик Н.О. Співвідношення державного та громадського контролю за виборчим процесом в Україні. Адміністративне право і процес. 2020. № 4 (31). С. 212–215.
18. Чудик Н.О. Засади адміністративно-правового забезпечення виборчого права в Україні. Наше право. 2020. № 1. С. 229–233.
19. Чудик Н.О. Протидія зловживанню адміністративними ресурсами під час виборчого процесу. Наукові записки. Серія: Право. 2020. № 8. С. 210–214.
20. Теремецький В.І., Чудик Н.О. Судова практика щодо вирішення виборчих спорів. Наукові записки. Серія: Право. 2021 № 10. С. 15–19.
21. Чудик Н.О. Стабільність виборчого законодавства як передумова реалізації прав і свобод людини. Європейські перспективи. 2021. № 2. С. 184–189.
22. Шамрай В.В. Конституційне право в умовах глобалізації та міждержавної інтеграції: теоретико-методологічний аспект : моногр. 2018. 358 с.
23. Amartya Sen. Development: Which Way Now? *Economic Journal*. 1983. Vol. 93. P. 745-762. URL: <http://surl.li/accfy>
19. Angela K. Bourne. *Democratic Dilemmas: Why democracies ban political parties*. New York: Routledge, 2018. 280 p.
24. Chemerinsky Erwin. *Constitutional Law-Principles and Policies*. 2015. P. 35
25. Chudyk N.O. International and Legal Standards of Judicial Control over the Realization of the Suffrage. *European Reforms Bulletin*. 2019. № 1. S. 79–83.
26. Chudyk N., Teremetskyi V., Martseliak O., Velychko V., Martseliak S., Shamrai V. Legal Positions of the European Court of Human Rights on the Right to Free Elections and Their Influence on the Formation of a Democratic Electoral System. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. Vol. 24, Issue: 1S: Business Ethics and Regulatory Compliance, 1-9. URL: <https://www.abacademies.org/articles/legal-positions-of-the-european-court-of-human-rights-on-the-right-to-free-elections-and-their-influence-on-the-formation-of-a-dem-12271.html>

27. Chudyk N.O. Will mediation become an effective and sought-after alternative to litigation? Promotion of social and economic values in the context of European integration. (Moldova, 10-11 desember 2019 p.) . Moldova, 2019. P. 14– 17.
28. Juliane Kokott and Martin Kaspar. Ensuring Constitutional Efficacy. The Oxford Handbook of Comparative Constitutional Law. Eds. Rosenfeld, Michel, and András Sajó: Oxford University Press. November 21. 2012. P. 809.
29. Karpachova N., Dobrianska O., Punda O., Protsiuk I., Zhuravel Ya., Chudyk N., Korotun O. Impact of Direct Effect of Constitutional Norms and Practice of the European Union on the Efficiency of Human Rights' Realization and Protection. Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues, 2021. Vol. 24, Special Issue 1, P. 1-8. URL: <https://www.abacademies.org/articles/impact-of-direct-effectof-constitutional-norms-and-practice-of-the-european-union-on-the-efficiency-of-human-rightsrea.pdf>
30. Kelsen, Hans. General Theory of Norms. Oxford [England]: Clarendon Press, 2011. P. 104
31. Louis Favoreu, Xavier Philippe. La place du Conseil constitutionnel dans la Constitution de 1958. URL: <http://blog.ac-rouen.fr/lyc-bloch-notes/files/conseil-constitutionnel-17365.pdf> (Last accessed: 20.04.2021).
32. Peter Niesen. Anti-Extremism, Negative Republicanism, Civic Society: Three Paradigms for Banning Political Parties. Published online by Cambridge University Press: 06 March 2019. German Law Journal. Volume 3. Issue 7. July 2002. E1. DOI: <https://doi.org/10.1017/S2071832200015157>
33. Rotunda, Ronald D, and John E. Nowak. Principles of Constitutional Law, 2016. P. 58.
34. Teremetskyi V. I., Chudyk N.O. Impact of the European Court's Legal Attitude on the Electoral System in Ukraine. European Reforms Bulletin. 2021. № 1. S. 113–117.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua> ; <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>
2. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний суд України – <http://www.ccu.gov.ua>
5. Верховний суд України – <http://www.scourt.gov.ua>
6. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – <http://www.ombudsman.kiev.ua>
7. Міністерство освіти і науки України – <http://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство праці та соціальної політики України – <http://www.mlsp.gov.ua>
9. МОП – <http://www.ilo.org>.
10. Рада Європи – <http://www.coe.int>
11. Права людини – <http://www.humanrights.coe.int>
12. Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int>
13. Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
14. Європейська соціальна хартія – <http://www.chartesociale.coe.int>
15. Європейський Союз – <http://europa.eu.int/index-en.htm>